

TÜRKMENISTANYŇ PREZIDENTINIŇ K A R A R Y

«06» noýabr 2015 ý.

№ 14475

Aşgabat ş.

Zähmet borçlaryny ýerine ýetirende işgäriň saglygyna ýetirilen zyýanyň iş beriji tarapyndan öweziniň dolunmagynyň tertibini kämilleşdirmek hakynda

Zähmet borçlaryny ýerine ýetirende işgäriň saglygyna zeper ýetmegi ýa-da onuň aradan çykmagy bilen baglanyşykly zyýanyň (zeleliň) iş beriji tarapyndan öweziniň dolunmagynyň tertibini kämilleşdirmek maksady bilen hem-de Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň 219-njy maddasyna laýyklykda, **karar edýärim:**

1. Zähmet borçlaryny ýerine ýetirmegi bilen baglanyşykly işgäriň saglygyna zeper ýetirilmegi ýa-da onuň aradan çykmagy bilen baglanyşykly zyýanyň (zeleliň) iş beriji tarapyndan öwezini dolmagyň tertibini we möhletlerini tassyklamaly (goşulýar).

2. «Önümçilikdäki betbagtçylyk hadysalaryny derňemek we hasaba almak hakyndaky Düzgünnamany, Zähmet borçlaryny ýerine ýetirmegi bilen baglanyşykly şikes, hünär keseli ýa-da saglygyna başga bir görnüşde zeper ýetmegi sebäpli işgäre ýetirilen zyýanyň öwezini dolmagyň Kadalaryny we Howply önümçilikler, işler we halk hojalygynda olar bilen baglanyşykly işiň beýleki görnüşleri üçin döwlet tarapyndan ygtyýarnama bermek hakyndaky Düzgünnamany tassyklamak hakynda» Türkmenistanyň Prezidentiniň 1999-njy ýylyň 13-nji ýanwarynda çykaran 4039-njy kararynyň 1-nji bölüminiň üçünji bendini güýjüni ýitiren hasap etmeli.

3. Şu kararyň ýerine ýetirilişine Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň Orunbasarlary, Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministri, Türkmenistanyň Maliýe ministri, Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministri, «Türkmenstandartlary» baş döwlet gullugynyň başlygy we Türkmenistanyň Ýokary gözegçilik edarasynyň başlygy gözegçilik etmeli.

**Türkmenistanyň
Prezidenti**

**Gurbanguly
Berdimuhamedow**

Zähmet borçlaryny ýerine ýetirmegi bilen baglanyşykly işgäriň saglygyna zeper ýetirilmegi ýa-da onuň aradan çykmagy bilen baglanyşykly zyýanyň (zeleliň) iş beriji tarapyndan öwezini dolmagyň tertibi we möhletleri

1. Şu Tertip Türkmenistanyň Zähmet Kodeksine laýyklykda işlenip düzüldi we zähmet borçlaryny ýerine ýetirende işgäriň saglygyna zeper ýetmegi ýa-da onuň aradan çykmagy bilen baglanyşykly zyýanyň (zeleliň) iş beriji tarapyndan öweziniň dolunmagynyň tertibini we möhletlerini kesgitleýär.

2. Eýeçiliginiň görnüşine garamazdan, kärhanalar, edaralar we guramalar, şeýle hem telekeçilik işi bilen meşgullanýan we hakyna tutma zähmeti ulanýan şahsy taraplar (mundan beýläk - iş berijiler) işçileriň, gullukçylaryň, daýhan birleşikleriniň (hojalyklarynyň) agzalarynyň zähmet borçlaryny ýerine ýetirmegi bilen baglanyşykly olaryň saglygyna şikes, hünär keseli, saglygyna başga bir görnüşde zeper ýetmegi ýa-da aradan çykmagy (mundan beýläk - zyýan (zelel)) üçin Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda maddy jogapkärçilik çekýärler we şu Tertibe laýyklykda ýetirilen zyýanyň (zeleliň) öwezi dolunýar.

3. Zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmak jebir çekeniniň zähmete ukyplylygyny ýitirmeginiň derejesine görä, onuň zähmetde şikes almagyna çenli döwrüň ortaça aýlyk zähmet hakyna göterimlerde her aýdaky (ömürlük) töleginden, şeýle hem saglygyna zeper ýetirmeginiň döreden goşmaça çykdajylarynyň öweziniň dolunmagyndan ybaratdyr.

4. Eger zähmet şikesi zähmetiň sagdyn howpsuz şertlerini üpjün etmezligiň (zähmeti goramak kadalarynyň, senagat arassaçylygynyň, ekologiýa howpsuzlygynyň berjaý edilmezligi we beýlekiler) netijesinde bolup geçen bolsa, ol iş berijiniň günäsi bilen bolup geçen diýlip hasap edilýär.

Eger zyýan (zelel) ýokary howply çeşmeden ýetirilen bolmasa, onda iş beriji zyýanyň (zeleliň) öz günäsi bilen ýetirilmändigini subut etse, jogapkärçilikden boşadylýar.

5. Şahsyň Türkmenistandan Garaşsyz Döwletleriň Arkalaşygyna agza döwletlere göçüp giden we şol döwletlerden göçüp gelen halatynda, ýetirilen zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmak Garaşsyz Döwletleriň Arkalaşygynyň Hökümet Baştutanlarynyň 1994-nji ýylyň 9-njy sentýabrynda gol çeken «Işgärleriň zähmet borçlaryny ýerine ýetirmegi bilen baglanyşykly olara şikes ýetmegi, hünär keseli ýa-da saglygyna başga bir görnüşde zeper ýetmegi sebäpli ýetirilen zyýanyň öwezini dolmak üçin hukuklary özara ykrar etmek hakyndaky» Ylalaşygyna laýyklykda amala aşyrylýar.

6. Jebir çekeniniň zähmete ukyplylygynyň ýitiriliş derejesi Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrliginiň Hemaýata mätäçligi anyklaýjy topary (mundan beýläk - HMAT) tarapyndan göterimde (%)

kesgitlenilýär. Şunda şol bir wagtyň özünde, degişli maýyplyk topary belenilýär hem-de jebir çekeniň kömegiň goşmaça görnüşlerine mätäçligi kesgitlenilýär.

7. Iş berijiniň günäsi bilen ýetirilen zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň öz wagtynda tölenmedik pul möçberleri Türkmenistanyň kanunçylygynda belenen zähmet hakynyň möçberiniň ýokarlandyrylmagy bilen bagly artdyrylmaga degişlidir.

8. Jebir çekene ýetirilen zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň möçberi belenende, onuň zähmetde şikes almagy bilen baglanyşykly maýyplygy boýunça alyan döwlet kömek puly ýa-da pensiýa, zähmet haky, talyp haky nazara alynýar.

9. Ortaça zähmet hakyny hasaplamak üçin, döwlet pensiýa ätiýaçlandyrmasyna gatançlar alynýan zähmet hakynyň ähli görnüşleri hasaba alynýar, muňa esasy iş bilen utgaşdyrmak boýunça iş üçin gazanç, birwagtlaýyn häsiýetli tölegler, şeýle hem zähmete hak tölemegiň hereket edýän ulgamy bilen şertlendirilmedik tölegler girmeyär.

Islendik iş düzgüninde işgäriň ortaça zähmet hakyny hasaplamak oňa töleg pursadynyň öň ýanyndan gelýän on iki senenama aý üçin hakyky hasaplanan zähmet hakyndan we hakyky işlenilen wagtdan ugur alnyp geçirilýär.

Türkmenistanyň kanunçylygynda ortaça zähmet hakyny hasaplamak üçin, eger işgärleriň ýagdaýyny ýaramazlaşdyрмаýan bolsa, beýleki döwürler hem göz önünde tutulyp bilner.

10. İşgär zähmet şikesini almazyndan ýa-da aradan çykazyndan öň iş döwri doly bir aýdan az bolsa, öwezini dolmagyň möçberi zähmet şikesi alnan ýa-da aradan çykan aýynda degişli wezipe (käri) boýunça belenen wezipe aýlyk zähmet hakynyň möçberinden, ýöne Türkmenistan boýunça belenen iň pes zähmet hakyndan az bolmadyk möçberden ugur alnyp hasaplanylýar.

11. Zähmet şikesi gaýtadan alnan mahalynda, ortaça aýlyk zähmet haky jebir çekeniň islegine görä öň bolan birinji ýa-da gaýtadan zähmet şikesiniň degişli döwürleri üçin hasaplanylýar. Eger zähmet şikesleri bir iş berijide işlän döwründe ýetirilen bolsa, zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň möçberi birinji we gaýtadan alnan şikesiniň jemi boýunça zähmete ukyplylygyň ýitirilmeginiň umumy göterimi boýunça hasaplanylýar. Eger zähmet şikesleri dürli iş berijilerde alnan bolsa, zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň möçberini kesgitlemek degişli zähmet şikesi boýunça zähmete ukyplylygynyň ýitirilmeginiň göteriminden ugur alnyp, her bir iş beriji tarapyndan aýratynlykda geçirilýär.

12. Türkmenistanyň daşary ýurtdaky diplomatik wekilhanasynyň, konsullyk edarasynyň, Türkmenistanyň halkara guramasynyň ýanyndaky wekilhanasynyň işgärine we oňa deňleşdirilen adamlara islegi boýunça öwezini dolmagyň möçberi zeperiň ýeten wagtynda Türkmenistanda birmeňzeş şertlerde işleýän degişli hünärdäki we derejedäki işçileriň we gullukçylaryň aýlyk zähmet hakyndan hasaplanyp bilner.

Daşary ýurtda işlän döwründe zähmetde şikes alan işgär ýa-da aradan çykan işgäriň maşgala agzalary işgäri daşary ýurtda iberen iş berijä ýa-da daşary ýurtda işlemäge kabul edene zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagy hakyndaky arzany berýärler.

13. Önümçilik okuwyny (tejribesini) geçýän döwründe zähmet şikesi ýeten adamlaryň ortaça aýlyk zähmet haky umumy esaslarda hasaplanylýar. Eger talyp zähmet hakyny tölemezlik şerti bilen önümçilik okuwyny (tejribesini) geçýän bolsa, onda okaýan döwründe tölenýän talyp haky zähmet haky bilen deňleşdirilýär.

14. Eger işgär iş bilen baglanyşykly maýyplyk ýa-da saglygyna zeper ýetirilmegi sebäpli wagtlaýyn pes aýlyk tölenilýän işe geçirilen bolsa, onuň saglyk ýagdaýyna jogapkär bolan iş beriji işgäriň öňki ortaça aýlyk zähmet haky bilen häzirki täze işindäki zähmet hakynyň arasyndaky tapawudy töleýär. Şeýle tapawut işgäre onuň zähmet ukyby dikeldilýänçä ýa-da maýyplygy belenilýänçä tölenýär.

Başga işe geçirmegiň zerurlygy, işiň dowamlylygy we häsiýeti hakyndaky lukmançylyk netijenamasyny bejeriş-öňüni alyş edarasy berýär.

Iş beriji görkezilen döwürde jebir çekene degişli işi hödürläp bilmedik halatynda, jebir çekene zähmet şikesiniň ýüze çykmagyndan öň ýanyndaky alan ortaça aýlyk zähmet haky tölenýär.

15. Eger jebir çeken zähmet şikesi sebäpli ozalky işini ýerine ýetirip bilmeýän bolsa, iş beriji jebir çekeniň razylygy bilen ony bejeriş-öňüni alyş edarasynyň ýa-da HMAT-nyň çykaran netijenamasyna laýyklykda täze hünäri almak üçin öz hasabyna okatmagy üpjün etmäge borçludyr.

Täze hünär okadylýan wagtynda jebir çekene ozalky işi boýunça ortaça aýlyk zähmet haky tölenýär. Şol döwürde öwezini dolmagyň hasabyna pul tölemek umumy esaslarda geçirilýär.

16. Ýetirilen zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmak üçin jogapkär bolan iş beriji jebir çekene ortaça aýlyk zähmet hakyny tölemekden daşary zähmet şikesi sebäpli goşmaça çykdaýylarynyň hem öwezini dolmaga borçludyr. Eger jebir çeken kömegiň aşakda görkezilen görnüşlerine mätäç diýlip ykrar edilen bolsa we olary degişli guramalardan mugt almadyk bolsa, goşmaça iýmitlenmek, dermanlary satyn almak, protez ýasatmak, jebir çekene seretmek, şypahana bejerişine, şol sanda bejeriş ýerine barmak we yzyna gaýtmak üçin ýol kireýini tölemek, zerur bolan halatda onuň ýany bilen gidýän adamyň ýol kireýini tölemek, maýyplar üçin hereket ediş we beýleki serişdeleri satyn almak, düýpli abatlamak üçin çykdaýylar öwezi dolunmaga degişlidir.

Jebir çeken kömegiň birnäçe görnüşine mätäç bolanda, şol kömegiň görnüşleri boýunça her biri bilen baglanyşykly çykdaýylaryň öwezi dolunýar.

17. Goşmaça çykdaýylaryň möçberi degişli edaralaryň hasapnamalaryna we beýleki resminamalara ýa-da jebir çekeniň şol çykdaýylary eden ýerinde emele gelen nyrlara laýyklykda kesgitlenýär.

18. Önümçilikde betbagtçylykly hadysanyň ýa-da hünär keseliniň netijesinde işgär aradan çykan mahalynda, iş beriji tarapyndan aradan çykanyň maşgalasyna (maşgala agzalaryna) aradan çykanyň ýyllyk zähmet haklarynyň on essesi möçberinde birwagtlaýyn kömek puly tölenýär.

Birwagtlaýyn kömek puly salgyt salynmaga degişli däldir.

Iş beriji jebir çekene ýa-da aradan çykanyň maşgala agzalaryna düşýän öwezini dolmagyň birwagtlaýyn we aýma-aý tölegini tölemegiň tertibini we

şertlerini bozan halatynda, Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen jogapkärçilige çekilýär.

19. Maşgalanyň zähmete ukypsyz agzalaryna we aradan çykan ekleýjiniň eklemeginde durýan we onuň aradan çykmagy bilen baglanyşykly zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagyna hukugy bolan adamlara zyýanyň (zeleliň) onuň özüne we zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagyna hukugy bolmadyk onuň eklemeginde durýan zähmete ukyply adamlaryň paýyny tutup almak bilen, aradan çykanyň ortaça zähmet haky möçberinde kesgitlenýär.

Öwezi dolunmaga hukugy bolan adamlaryň her birine zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunuş möçberini kesgitlemek üçin görkezilen adamlaryň hemmesine degişli ekleýjiniň zähmet hakynyň bir bölegi olaryň sanyna bölünýär.

Aradan çykanyň eklemeginde durmaýan, ýöne zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagyna hukugy bolan zähmete ukypsyz adamlara onuň möçberi kazyýetiň karary boýunça kesgitlenýär.

Eger zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagyna bolan hukuga aradan çykanyň eklemeginde durýan adamlar hem-de onuň eklemeginde durmaýan adamlar bir wagtda eýe bolsalar, onda ilki aradan çykanyň eklemeginde durmaýan adamlara zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň möçberi kesgitlenýär. Zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň olara bellenen pul möçberi ekleýjiniň zähmet hakyndan aýrylýar, soňra zähmet hakynyň galan pul möçberinden ugur alnyp, bellenen tertipde aradan çykanyň eklemeginde durýan adamlara zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň möçberi kesgitlenýär.

Aradan çykanyň eklemeginde bolan adamlara öwezini dolmagyň möçberi kesgitlenen mahaly, ekleýjisini ýitirendigi boýunça bellenen pensiýa möçberi hasaba alynýar.

20. Zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagyna hukugy bolan her bir agzasynyň paýyna düşýän bölegi maşgala agzalarynyň sanynyň üýtgemegi nazara alnyp, täzeden hasaplanýar.

21. Zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagy hakyndaky arza jebir çeken işgär tarapyndan, işgär aradan çykan mahalynda bolsa, maşgalasy (maşgala agzasy) ýa-da onuň kanuny wekili tarapyndan iş berijä berilýär.

22. Kärhana ýatyrylanda, üýtgedilip gurlanda ýa-da onuň eýesi çalşylanda ýa-da iş beriji - şahsy tarap işi bes edende zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmak Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň 223-nji maddasyna laýyklykda amala aşyrylýar.

23. Zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagy baradaky arzanyň ýanyna şular goşulýar:

a) zähmete ukyplylygynyň ýitiriliş derejesi hakyndaky we degişli halatlarda jebir çekeniniň kömegiň goşmaça görnüşlerine mätäçligi hakyndaky HMAT-nyň lukmançylyk netijenamasy;

b) Pensiýa gaznasynyň degişli ýerli edaralary tarapyndan jebir çekeniniň zähmet şikesi sebäpli maýyplyk boýunça pensiýa bolan hukugy we onuň möçberi hakyndaky ýa-da şeýle pensiýanyň belleniilmändigi baradaky delilhaty.

Tölegleriň dowam etdirilmegi bilen bagly hem-de onuň möçberine täsir edýän ýagdaýlar ýüze çykanda, ýokarda bellenen resminamalar berilýär.

24. Zähmet borçlaryny ýerine ýetirmegi bilen bagly işgäriň saglygyna şikes ýeten halatlarynda, HMAT tarapyndan maýyplyk derejesini bellemäge degişli däl diýlip netije çykarylanda, onda iş berijiniň towakganamasy esasynda HMAT diňe zähmete ukyplylygyň ýitirilmeginiň göterim derejesini kesgitläp netije çykarýar.

25. Gaýtadan güwä geçmegiň bellenen möhleti dolan mahaly, gaýtadan anyklaýyş çärelerini geçirmegi HMAT jebir çekeniniň ýa-da onuň kanuny wekiliniň arzasy boýunça amala aşyrýar.

26. Ekleýjisini ýitirmegi bilen bagly zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagy baradaky arzanyň ýanyna şular goşulýar:

a) ekleýjiniň ölümi hakyndaky şahadatnamanyň nusgasy;

b) aradan çykan ekleýji bilen garyndaşlyk gatnaşyklaryna güwä geçýän resminamanyň (nika hakyndaky şahadatnamanyň, çagalaryň dogluş şahadatnamalarynyň, garyndaşlyk gatnaşyklaryny takykklamak hakyndaky kazyýetiň çözgüdiniň we beýlekileriň) nusgasy;

ç) aradan çykanyň maşgala agzalarynyň, şol sanda onuň eklemeginde bolan adamlaryň sany hakyndaky ýaşayyş jaý-ulanyş edarasynyň ýa-da ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet edarasynyň we ýerli öz-özünü dolandyryş edarasynyň delilhaty (ýa-da beýleki resminamalar) ýa-da kazyýetiň degişli çözgüdiniň nusgasy;

d) ýaşyna ýa-da zähmete ukyplylygyna garamazdan, ata- eneden biri ýa-da äri (aýaly) ýa-da ata-babasy, ene-mamasy, dogany ýa-da uýasy, eger ol aradan çykan ekleýjiniň sekiz ýaşyna ýetmedik çagalaryna, doganlaryna, uýalaryna ýa-da agtyklaryna seretmek bilen meşgul bolup, işlemeýän bolsa, ýaşayyş jaý-ulanyş edarasynyň ýa-da ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet edarasynyň we ýerli öz-özünü dolandyryş edarasynyň delilhaty;

e) 24 ýaşy dolmadyk, zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagyna hukugy bolan okaýan çagalarynyň (şol sanda perzentlige alnan we öweý çagalarynyň) bardygy hakyndaky ygtyýarly edaralardan delilhat;

ä) Pensiýa gaznasynyň degişli ýerli edaralarynyň aradan çykanyň maşgala agzalarynyň ekleýjisini ýitirendigi boýunça pensiýa bolan hukugy we onuň möçberi hakyndaky ýa-da şeýle pensiýanyň belleniilmändigi baradaky delilhaty.

Tölegler gaýtadan hasaplanylanda onuň möçberine täsir edýän ýagdaýlar ýüze çykanda, ýokarda bellenen resminamalar berilýär.

27. Eklençdäkiniň aradan çykanyň eklemeginde bolandygy baradaky degişli resminamalary almak ýa-da olary dikeltmek mümkinçiligi bolmadyk, şeýle hem jedel ýüze çykan ýagdaýynda, Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde kazyýete ýüz tutulýar.

28. İş beriji zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagy hakyndaky talaplary bildirmek üçin degişli guramalardan zerur bolan resminamalary almakda arza berijä ýardam bermäge borçludyr.

29. İş beriji arza garamaga we onuň gelip gowşan gününden başlap, on gün möhletde degişli karar kabul etmäge borçludyr.

Karar iş berijiniň buýrugy bilen adamlaryň familiýalaryny görkezmek arkaly resmileşdirilýär, onda zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmak, maşgalanyň her bir agzasy üçin onuň möçberleri we tölegleriň möhletleri bellenyär.

Işgäre zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmak hakyndaky buýrugyň nusgasy ýa-da iş berijiniň delillendirilen ýazmaça ýüz öwürmesi onuň kabul edilen gününden başlap, üç gün möhletde işgäre ýa-da gyzyklanýan adamlara gowşurylýar.

30. Işgär ýa-da gyzyklanýan adamlar iş berijiniň karary bilen razylaşmadyk mahalynda ýa-da bellenen möhletde jogaby almasalar, olar bu jedeliň çözülmegi üçin kazyýete ýüz tutup bilerler.

31. Zyýanyň (zeleliň) öwezini dolma hökmünde tölegler iş beriji tarapyndan iş bilen baglanyşykly jebir çekene hem-de ekleýjiniň aradan çykmagy bilen baglanyşykly zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagyna hukugy bolan adamlara, olaryň iş berijä ýüz tutan wagtyna garamazdan, şeýle hukugyň dörän pursadyndan tölenýär.

Jebir çeken ýa-da zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagyna hukugy bolan adamlar tarapyndan öz wagtynda alynmadyk zyýanyň (zeleliň) öwezini doluş pul möçberleriniň tölegi geçen döwür üçin haýsydyr bir möhlet bilen çäklendirmezden geçirilýär.

32. Bellenen öwezini doluş tölegleriniň möçberiniň köpelmegine ýa-da azalmagyna getirýän ýagdaýlar ýüze çykan aýyň yz ýanyndaky aýyň 1-inden tölenýän serişdeler gaýtadan hasaplanýar.

33. Jebir çekeniň zähmete ukyplylygyny ýitirmeginiň derejesi, zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagyna hukugy bolan adamlaryň sany üýtgän halatynda tölenýän serişdeler täzeden hasaplanýar.

Zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagynyň möçberine täzeden seredilmegine getirýän sebäpler ýüze çykanda, öwezini doluş tölegini alýan iş berijä degişli resminamalary goşmak bilen, ýazmaça habar bermäge borçludyr.

34. Zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň serişdelerini dowam edýän aý üçin tölemek şol aý tamamlanmanka geçirilýär.

Öwezini dolma hökmünde tölenýän serişdeleri eltmek ýa-da ibermek zyýanyň (zeleliň) ýetirilmegi üçin jogapkär bolan iş berijiniň hasabyna amala aşyrylýar. Alyjynyň islegi boýunça şol serişdeler olaryň bankdaky hasabyna geçirilip bilner.

35. Zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagy bellenen adamlar garrylar we maýyplar üçin öý-internata ýerleşdirilen mahalynda, zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň pul möçberleri iş beriji tarapyndan öý-internatyň hasaplaşyk hasabyna geçirilýär (zähmete ukypsyz eklençdäkilere degişli pul möçberleri muňa girmeyär).

Zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmak bellenen adama öý-internatda zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň bellenen pul möçberiniň azyndan 25 göterimi tölenýär.

36. Kazyýetiň hökümi boýunça azatlykdan mahrum etmek görnüşinde jeza çekýän döwründe zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmagyň tölenmäge degişli pul möçberleri alyjynyň bank edarasyndaky ýörite hasabyna geçirilýär we onuň eklemeginde durýan adamlara bellenen pul möçberleriniň paýlaryna laýyklykda tölenýär.

37. Jebir çeken ýa-da zyýanyň (zeleliň) öweziniň dolunmagyna hukugy bolan ekleýjisini ýitiren adamlaryň öwezini doluş töleginden Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda tutum tutulmagyna ýol berilmeyär.

38. Zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmak hakyndaky iş berijiniň buýrugynyň (kazyýetiň çözüdiniň), jebir çekeniň we onuň kanuny wekiliniň zyýanyň (zeleliň)

öweziniň dolunmagy hakyndaky arzalarynyň ähli nusgalary zerur resminamalar bilen bilelikde iş beriji tarapyndan her bir öwezini doluş tölegini alýan üçin açylan aýratyn bukjada saklanýar. Iş beriji şol resminamalaryň abat saklanylmagyny üpjün etmäge borçludyr.

Zyýanyň (zeleliň) öwezini doluş tölegleri tölenýän döwründe jebir çekenlere degişli öwezini dolma hakyndaky resminamalar iş berijiniň hasabat bölümünde saklanýar.

Zyýanyň (zeleliň) öwezini doluş töleglerini tölemek bes edilenden iki ýyl geçenden soň şol bukjalarda iş berijiniň arhiwine hemişelik saklamaga berilýär.

Zyýanyň (zeleliň) öwezini dolmak meseleleri boýunça ýüze çykan jedeller kazyýet tertibinde çözülýär.